

HOOFSTUK 11

VEILIGHEIDSDIENSTE

Grondliggende beginsels

198. Nasionale veiligheid in die Republiek word deur die volgende beginsels beheers:
- (a) Nasionale veiligheid moet die vasberadenheid weerspieël van Suid-Afrikaners, as individue en as nasie, om as gelykes te leef, in vrede en harmonie te leef, vry te wees van vrees en gebrek, en h beteer bestaan na te streef.
 - (b) Hierdie vasberadenheid om in vrede en harmonie te leef belet elke Suid-Afrikaanse burger om deel te neem aan gewapende stryd, nasionaal of internasionaal, behalwe waar ingevolge die Grondwet of nasionale wetgewing daarvoor voorsiening gemaak word.
 - (c) Nasionale veiligheid moet nagestreef word in ooreenstemming met die reg, met inbegrip van die volkereg.
 - (d) Nasionale veiligheid is onderworpe aan die gesag van die Parlement en die nasionale uitvoerende gesag.

Instelling, struktuur en optrede van veiligheidsdienste

199. (1) Die veiligheidsdienste van die Republiek bestaan uit h enkele weermag, h enkele polisie diens en enige intelligensiedienste wat ingevolge die Grondwet ingestel word.
- (2) Die weermag is die enigste wettige militêre mag in die Republiek.
 - (3) Benewens die veiligheidsdienste ingevolge die Grondwet ingestel, kan gewapende organisasies of dienste slegs ingevolge nasionale wetgewing ingestel word.
 - (4) Die veiligheidsdienste moet deur nasionale wetgewing gestruktureer en gereguleer word.
 - (5) Die veiligheidsdienste moet optree, en moet hul lede oplei en van hulle vereis om op te tree, ooreenkomstig die Grondwet en die reg, met inbegrip van die volkeregtelike gewoontereg en van internasionale ooreenkomste wat die Republiek bind.
 - (6) Geen lid van enige veiligheidsdiens mag h klaarblyklik onwettige bevel gehoorsaam nie.

- (7) Nóg die veiligheidsdienste nóg enige van hul lede mag in die verrigting van hul funksies—
- (a) enige partypolitiese belang wat ingevolge die Grondwet wettig is, benadeel; of
 - (b) op partydige wyse enige belang van h politieke party bevorder.
- (8) Ten einde uitvoering te gee aan die beginsels van deursigtigheid en verantwoordingspligtigheid moet veelpartykomitees van die Parlement toesig hou oor alle veiligheidsdienste op h wyse wat deur nasionale wetgewing of die reëls en orders van die Parlement bepaal word.

Verdediging

Weermag

200. (1) Die weermag moet as h gedissiplineerde militêre mag gestruktureer en bestuur word.
- (2) Die hoofdoel van die weermag is om die Republiek, sy territoriale integriteit en sy mense te verdedig en te beskerm, in ooreenstemming met die Grondwet en die volkeregtelike beginsels met betrekking tot die aanwending van mag.

Politiese verantwoordelikheid

201. (1) 'n Lid van die Kabinet moet vir verdediging verantwoordelik wees.
- (2) Slegs die President, as hoof van die nasionale uitvoerende gesag, kan magtiging daartoe verleen dat die weermag aangewend word—
- (a) in samewerking met die polisiediens;
 - (b) ter verdediging van die Republiek; of
 - (c) ter nakoming van h internasionale verpligting.
- (3) Wanneer die weermag aangewend word vir enige doel in subartikel (2) vermeld, moet die President die Parlement onverwyld en in gepaste besonderhede verwittig van—
- (a) die redes vir die aanwending van die weermag;
 - (b) enige plek waar die mag aangewend word;
 - (c) die getal mense wat daarby betrokke is; en
 - (d) die tydperk waarvoor die mag na verwagting aangewend sal word.

- (4) Indien die Parlement nie sit gedurende die eerste sewe dae nadat die weermag aangewend is soos in subartikel (2) beoog nie, moet die President die inligting wat in subartikel (3) vereis word, aan die toepaslike toesighoudende komitee verskaf.

Bevel oor weermag

202. (1) Die President as hoof van die nasionale uitvoerende gesag is die Opperbevelhebber van die weermag, en moet die militêre bevelvoerders van die weermag aanstel.
- (2) Daar moet ooreenkomstig die opdragte van die Kabinetslid wat vir verdediging verantwoordelik is, oor die weermag bevel gevoer word onder die gesag van die President.

Staat van nasionale verdediging

203. (1) Die President as hoof van die nasionale uitvoerende gesag kan h staat van nasionale verdediging verklaar, en moet die Parlement onverwyld en in gepaste besonderhede verwittig van—
- (a) die redes vir die verklaring;
 - (b) enige plek waar die weermag aangewend word; en
 - (c) die getal mense wat daarby betrokke is.
- (2) Indien die Parlement nie sit wanneer h staat van nasionale verdediging verklaar word nie, moet die President die Parlement binne sewe dae vanaf die verklaring vir h buitengewone sitting byeenroep.
- (3) h Verklaring van h staat van nasionale verdediging verval tensy dit binne sewe dae vanaf die verklaring deur die Parlement goedgekeur word.

Burgerlike sekretariaat vir verdediging

204. 'n Burgerlike sekretariaat vir verdediging moet deur nasionale wetgewing ingestel word om te funksioneer in opdrag van die Kabinetslid wat vir verdediging verantwoordelik is.

Polisie

Polisiediens

205. (1) Die nasionale polisiediens moet gestruktureer word om in die nasionale, die provinsiale en, waar gepas, die plaaslike regeringsfere te funksioneer.

- (2) Nasionale wetgewing moet die bevoegdheids en funksies van die polisie diens bepaal en moet die polisie diens in staat stel om sy verantwoordelikhede doeltreffend na te kom, met inagneming van die behoeftes van die provinsies.
- (3) Die doelstellings van die polisie diens is om misdaad te voorkom, te bestry en te ondersoek, die openbare orde te handhaaf, die inwoners van die Republiek en hul eiendom te beskerm en te beveilig, en die reg te handhaaf en toe te pas.

Politieke verantwoordelikheid

- 206.
- (1) 'n Lid van die Kabinet moet vir polisieëring verantwoordelik wees en moet na oorleg met die provinsiale regerings en met inagneming van die polisieëring behoeftes en -prioriteite van die provinsies soos deur die provinsiale uitvoerende gesagte bepaal, die nasionale polisieëring beleid bepaal.
 - (2) Die nasionale polisieëring beleid kan voorsiening maak vir verskillende beleide ten opsigte van verskillende provinsies na inagneming van die polisieëring behoeftes en -prioriteite van daardie provinsies.
 - (3) Elke provinsie is daarop geregtig—
 - (a) om polisie-optrede te monitor;
 - (b) om toesig te hou oor die doeltreffendheid en bevoegdheid van die polisie diens, waarby inbegrepe is die ontvangs van verslae oor die polisie diens;
 - (c) om goeie betrekkinge tussen die polisie en die gemeenskap te bevorder;
 - (d) om die doeltreffendheid van sigbare polisieëring te bepaal; en
 - (e) om met die Kabinet lid wat vir polisieëring verantwoordelik is, te skakel met betrekking tot misdaad en polisieëring in die provinsie.
 - (4) 'n Provinsiale uitvoerende gesag is verantwoordelik vir polisieëring funksies wat—
 - (a) ingevolge hierdie Hoofstuk by hom berus;
 - (b) ingevolge nasionale wetgewing aan hom opgedra is; en
 - (c) in die nasionale polisieëring beleid aan hom toegewys is.
 - (5) Ten einde die funksies te verrig wat in subartikel (3) uiteengesit word—
 - (a) kan h provinsie ondersoek instel, of h kommissie van ondersoek aanstel, na enige klagtes van polisie-onbevoegdheid of h verbrokkeling in betrekkinge tussen die polisie en enige gemeenskap; en
 - (b) moet h provinsie aanbevelings doen aan die Kabinet lid wat vir polisieëring verantwoordelik is.

- (6) By ontvangs van 'n klagte wat deur 'n provinsiale uitvoerende gesag ingedien is, moet 'n onafhanklike klagteliggaam vir die polisie deur nasionale wetgewing ingestel, ondersoek instel na enige beweerde wangedrag van, of oortreding begaan deur, 'n lid van die polisie diens in die provinsie.
- (7) Nasionale wetgewing moet 'n raamwerk voorsien vir die instelling, bevoegdhede, funksies en beheer van munisipale polisie diens.
- (8) 'n Komitee bestaande uit die Kabinetslid en die lede van die Uitvoerende Rade wat vir polisiëring verantwoordelik is, moet ingestel word om doeltreffende koördinerende van die polisie diens en doeltreffende samewerking tussen die regeringsfere te verseker.
- (9) 'n Provinsiale wetgewer kan van die provinsiale kommissaris van die provinsie vereis om voor hom of enige van sy komitees te verskyn om vrae te beantwoord.

Beheer oor polisie diens

- 207.
- (1) Die President as hoof van die nasionale uitvoerende gesag moet 'n vrou of 'n man as die Nasionale Kommissaris van die polisie diens aanstel om die polisie diens te beheer en te bestuur.
 - (2) Die Nasionale Kommissaris moet beheer oor die polisie diens uitoefen en dit bestuur ooreenkomstig die nasionale polisiëring beleid en die opdragte van die Kabinetslid wat vir polisiëring verantwoordelik is.
 - (3) Die Nasionale Kommissaris moet met die instemming van die provinsiale uitvoerende gesag 'n vrou of 'n man as die provinsiale kommissaris vir daardie provinsie aanstel, maar indien die Nasionale Kommissaris en die provinsiale uitvoerende gesag nie oor die aanstelling kan ooreenkom nie, moet die Kabinetslid wat vir polisiëring verantwoordelik is, tussen die partye bemiddel.
 - (4) Die provinsiale kommissaris is verantwoordelik vir polisiëring in hul onderskeie provinsies—
 - (a) soos deur nasionale wetgewing voorgeskryf; en
 - (b) behoudens die bevoegdheid van die Nasionale Kommissaris om ingevolge subartikel (2) beheer oor die polisie diens uit te oefen en dit te bestuur.
 - (5) Die provinsiale kommissaris moet jaarliks aan die provinsiale wetgewer oor polisiëring in die provinsie verslag doen, en moet 'n afskrif van die verslag aan die Nasionale Kommissaris stuur.

- (6) Indien die provinsiale kommissaris die vertroue van die provinsiale uitvoerende gesag verloor het, kan daardie gesag ooreenkomstig nasionale wetgewing gepaste verrigtinge vir die verwydering of oorpasing van, of tugstappe teen, daardie kommissaris instel.

Burgerlike sekretariaat vir polisie

208. 'n Burgerlike sekretariaat vir die polisie diens moet deur nasionale wetgewing ingestel word om te funksioneer in opdrag van die Kabinetslid wat vir polisiëring verantwoordelik is.

Intelligensie

Instelling van en beheer oor intelligensiedienste

209. (1) Enige intelligensiediens, behalwe h intelligensieafdeling van die weermag of die polisie diens, kan slegs deur die President, as hoof van die nasionale uitvoerende gesag, en slegs ingevolge nasionale wetgewing ingestel word.
- (2) Die President as hoof van die nasionale uitvoerende gesag moet h vrou of h man aanstel as hoof van elke intelligensiediens wat ingevolge subartikel (1) ingestel word, en moet óf politieke verantwoordelikheid vir die beheer oor en bestuur van enige van die dienste aanvaar, óf h lid van die Kabinet aanwys om dié verantwoordelikheid te aanvaar.

Bevoegdheid, funksies en monitering

210. Nasionale wetgewing moet die doelstellings, bevoegdheid en funksies van die intelligensiedienste reël, met inbegrip van enige intelligensieafdeling van die weermag of die polisie diens, en moet voorsiening maak vir—
- (a) die koördinerings van alle intelligensiedienste; en
 - (b) burgerlike monitering van die bedrywighede van die dienste deur h inspekteur wat deur die President as hoof van die nasionale uitvoerende gesag, aangestel word en wat goedgekeur is by h besluit van die Nasionale Vergadering aangeneem met h ondersteunende stem van minstens twee derdes van die lede van die Vergadering.